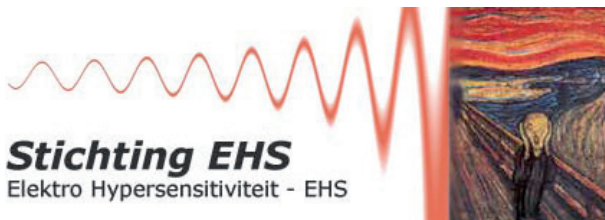


EHS Bulletin

Nr. 39 - september 2012 • Jaargang 10



Stichting EHS
Elektro Hypersensitiviteit - EHS

v/h Nieuwsbrief van de Stichting EHS

Inhoud

Hoofdartikelen

- *Mobieltjes, hersentumoren en EHS: Een verkeerde discussie?* - p. 3
- *Zijn experts altijd te vertrouwen?* - p. 7
- *Regionale ledencontact-dagen in oktober* - p. 8
- *Onderzoek naar aard en omvang elektrostress bij mensen thuis* - p. 9
- *Wikipedia over elektrosmog* - p. 10
- *Engelse vertaling Kennisbericht Elektrogevoeligheid* - p. 11

Korte berichten

- *Meld gezondheidsklachten door het milieu* - p. 12
- *Misinformatie smart meters* - p. 12
- *Invoering van de slimme meter* - p. 13
- *Tussen 'Scylla and Charybdis'* - p. 14
- *Oproep voor veilige scholen* - p. 14
- *Gratis draadloos internet in Ziekenhuis te Ede* - p. 15
- *Meten Energieverbruik van huishoudelijke apparaten* - p. 16
- *De gloeilamp is overleden* - p. 17
- *Moeders misbruiken de smartphone* - p. 18
- *Bezoek aan een EHS camping in Frankrijk* - p. 18

Wetenschap

- *De Deense cohort studie, wetenschappelijke misleiding?* - p. 19
- *Karakterisering van magnetoreceptoren in gewervelde dieren* - p. 20
- *Bestraling leidt tot angst en depressie bij muizen* - p. 21
- *Bestraling foetus leidt tot kinderobesitas* - p. 22
- *Het biologisch effect van zwakke EMVs* - p. 22

Nieuwe ontwikkelingen

- *Ziggo wil modems landelijk inzetten als wifi-hotspots* - p. 24
- *Het Internet van dingen* - p. 24

Ervaringsverhalen

- *Hinder van WiFi routers opgelost* - p. 25

Interessante links

- *Links EHS bulletin 39* - p. 26
- *EMV- gesaneerd landhuis te koop bij Oldebroek (Veluwe)* - p. 26

Van de redactie

De bekendheid van EHS in Nederland is groeiende. Dat is goed voor ons, goed ook voor de andere 'spelers' op de EMV-EHS front, om van onze expertise gebruik te maken. Er staan enkele onderzoeken op stapel die gebruik zullen gaan maken van vrijwilligers uit onze organisatie die zich eerder als proefpersoon hebben aangemeld. Te zijner tijd volgen de uitnodigingen.

Tijdens een bespreking van de Denkgroep van het Kennisplatform EMV&G werd op 13 september een plan opgesteld om hulp te bieden aan mensen met EHS- problemen. Daarbij zal gefaseerd te werk gegaan worden: eerst zien wat de mensen op eigen kracht kunnen bereiken nadat ze de nodige informatie en handreikingen hebben ontvangen. In tweede instantie kunnen zo nodig meer technische middelen toegepast worden om de veldsterkten te reduceren.

Eerder dit jaar is het Kennisbericht Elektrogevoeligheid gepubliceerd door het Kennisplatform. We willen onze lezers aanmoedigen vooral gebruik te maken van de kortere publiekssamenvatting wanneer u uw huisarts of andere autoriteiten bezoekt en begrip vraagt voor uw precieze EHS-situatie. De eerste positieve effecten zijn intussen gerapporteerd. Nu de documenten ook in het Engels zijn vertaald, is de reikwijdte belangrijk vergroot.

In het najaar is weer een aantal Regiocontactdagen gepland, zie pag. 8.

De stichting EHS probeert met zijn tijd mee te gaan en gebruik te maken van het sociale netwerk Facebook. Wie een eigen Facebook account heeft, kan van daaruit als zoekterm Stichting EHS invoeren en komt dan op onze pagina. Daar is nu nog niet zo veel levendigheid maar we hopen dat velen daarvan gebruik gaan maken. Voor ons is het ook nog een uitdaging. Wie het leuk vindt, kan nu alvast een bericht over de inrichting achterlaten. Het ligt in de bedoeling regelmatig mededelingen te doen van de activiteiten van het bestuur en de leden.

Het bestuur

Colofon

Dit EHS-bulletin is een uitgave van de Stichting Elektrohypersensitiviteit (EHS) en verschijnt 4x per jaar.

Abonnementen

- per post € 21,00 per jaar
 - per e-mail € 15,00 per jaar
 U bent dan tevens lid/donateur van de Stichting EHS

Administratie

Telefonisch doorgeven van aanmeldingen en wijzigingen: Marian Vrolijk, 0648491433 (alleen dinsdags tussen 18.00 en 20.00 u).

Administratie adres

Stichting EHS,
 Prins Bernhardlaan 56, 3972 AZ Driebergen
 Email: administratie@stichtingEHS.nl

Postgiro 3478207

t.n.v. Stichting EHS te Driebergen

Donaties graag jaarlijks overmaken.
 Informatie voor onze buitenlandse leden:
 IBAN: NL83 INGB 0003478207
 BIC (of SWIFT-code): INGBNL2A

Algemene voorlichting:

Suzanne Kezer. Telefoon: 073 6141448
 Jacob van Maerlandtstraat 55,
 5216 JC Den Bosch.
 Kees Spek. Telefoon: 0543-466212
 (woensdag 19.00-21.00 uur)
 Teubenweg 7, 7095 BW De Heurne (bij Aalten).
 Marian Vrolijk. Telefoon 0648491433
 (dinsdags tussen 18.00 en 20.00 u).
 Juliette Kuiper. Telefoon 0317-411644

Redactie EHS-Bulletin:

Juliette Kuiper, Hugo Schooneveld
 Hans van der Zouw
 Redactieadres:
 Bremlaan 19, 3911 XH Rhenen
 Email: nieuwsbrief@stichtingEHS.nl

Correspondent: Alice Lentjes

Vormgeving: Jan Kammeijer

Website: www.StichtingEHS.nl

De Werkgroep Elektrische Overgevoeligheid

is in 2002 opgericht om erkenning te krijgen voor het probleem van elektrohyper-sensitiviteit (EHS) in Nederland. In 2007 is vervolgens de Stichting EHS opgericht. Via enquêtes gehouden onder de leden wordt het ziektebeeld van EHS zorgvuldig in kaart gebracht. Doel is om de overheid, gezondheidsinstanties en onderzoeksinstituten te informeren en te prikkelen tot nader onderzoek. Het is voornamelijk niet mogelijk om het lichaam te doen aanpassen aan elektromagnetische en elektrische velden. De oplossing moet dus gezocht worden in vermindering of eliminatie van storende velden.

Als u als elektrogevoelige nog geen enquête heeft ingevuld, dan vragen wij u met nadruk om dit alsnog te doen. U kunt een exemplaar aanvragen bij de ledenadministratie, of downloaden vanaf de website – onder ‘Contact’.

NB1:

De mening van de schrijvers in de nieuwsbrieven is niet noodzakelijk die van de Stichting EHS

NB2:

De Stichting EHS kan niet verantwoordelijk gesteld worden voor de waarde en juistheid van de gegeven informatie en adviezen.

Gebruikers van die informatie doen dit geheel op eigen risico.

© Stichting EHS 2012

Overname van artikelen uitsluitend met bronvermelding.



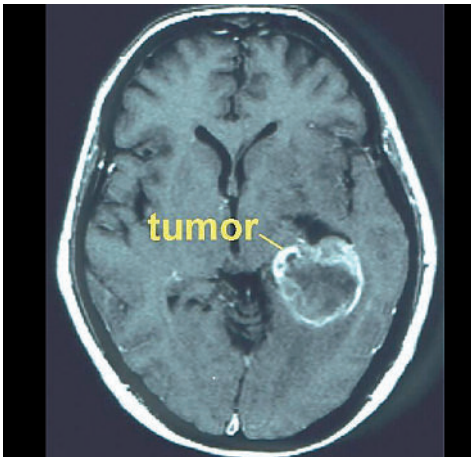
"Algemeen nut beogende instelling (ANBI)- Stichting EHS. Vanaf 1-1-2008 zijn giften gedaan aan goedgevoelinstellingen aftrekbaar van het belastbaar inkomen als de instelling aangemerkt is als een ANBI instelling (gebruik de zoekfunctie van de website www.belastingdienst.nl voor controle). "Let wel, ook kosten die gemaakt worden ter ondersteuning van de stichting zijn in principe aftrekbaar".

Hoofdartikelen

Mobieltjes, hersentumoren en EHS: Een verkeerde discussie?

▷ *Hugo Schooneveld*

De elektromagnetische velden uit mobieltjes kunnen twee soorten effect oproepen: 1. de genotoxische effecten en tumorinductie en 2. de elektrostress-inductie en EHS verschijnselen. Beide effecten zijn onderwerp van speculatie en hebben weinig of niets met elkaar te maken. Punt 2 verdient enige aandacht. De laagfrequente velden, die naast de hoogfrequente velden door het mobieltje worden uitgestraald, zijn mogelijk belangrijker dan wordt aangenomen.



Figuur 1. Hersentumor zoals gezien in een MRI opname. Bron: <http://www.nvvn.org/patienteninfo/cer-tumoren.php>

1. Tumorinductie en de onzekere relatie met EMV

Om de gedachten te bepalen: in Nederland is de kans op het krijgen van een kwaadaardige hersentumor ongeveer 7 op de 100.000 inwoners. Tumoren zijn er in meerdere typen, kwaadaardige ('maligne') en goedaardige ('benign'). Meest gevreesd zijn de maligne tumoren van het neurogliaweefsel in de hersenen, de 'glioma's' of 'gliomen'. Ze maken bijna 92% uit van alle hersentumoren bij elkaar. Maar ze zijn getalsmatig gezien zeldzaam.

De laatste jaren is er veel commotie geweest over de artikelen van Lennart Hardell uit

Zweden (Ref**) die onder gebruikers van mobieltjes vond dat het langdurig bellen een verhoogde kans geeft op het ontwikkelen van glioma's en hoe intensiever het gebruik, hoe groter die kans. Wie jaarlijks meer dan 1640 uur belt, heeft een ruim drie maal grotere kans op een glioma dan de mensen die niet bellen. De grootste kans hebben degenen die voor hun twintigste begonnen: een 4,8 maal grotere kans. Verder zouden die kankers in meerderheid liggen aan de kant van het hoofd waar de telefoon het meest gebruikt wordt.

Deze gegevens deden nogal wat stof opwaaien, niet in het minst door de inspanningen van de mobiele industrie die leek te willen aantonen dat er van een dergelijke relatie geen sprake kan zijn; dat zou de omzet aan mobieltjes en gebruik van draadloze diensten maar schaden. Er werd daarom tegenonderzoek opgezet dat moest aantonen dat de beweringen van Hardell op wetenschappelijk drijfzand waren gebaseerd. Een wat onverkwikkelijke episode. Ook de door Elisabeth Cardis geleide internationale onderzoeken in het Interphone project gaf veel commotie, mede omdat de resultaten door de verschillende partijen binnen het project op uiteenlopende wijzen werden uitgelegd. Uiteindelijk meldde Cardis dat er, door de bank genomen, sprake was van een geringe stimulering van tumoren, maar ook van aanzienlijke variaties die de zeggingskracht ondermijnden.

Discrepancie tussen mobieltjesgebruik en glioma-incidentie

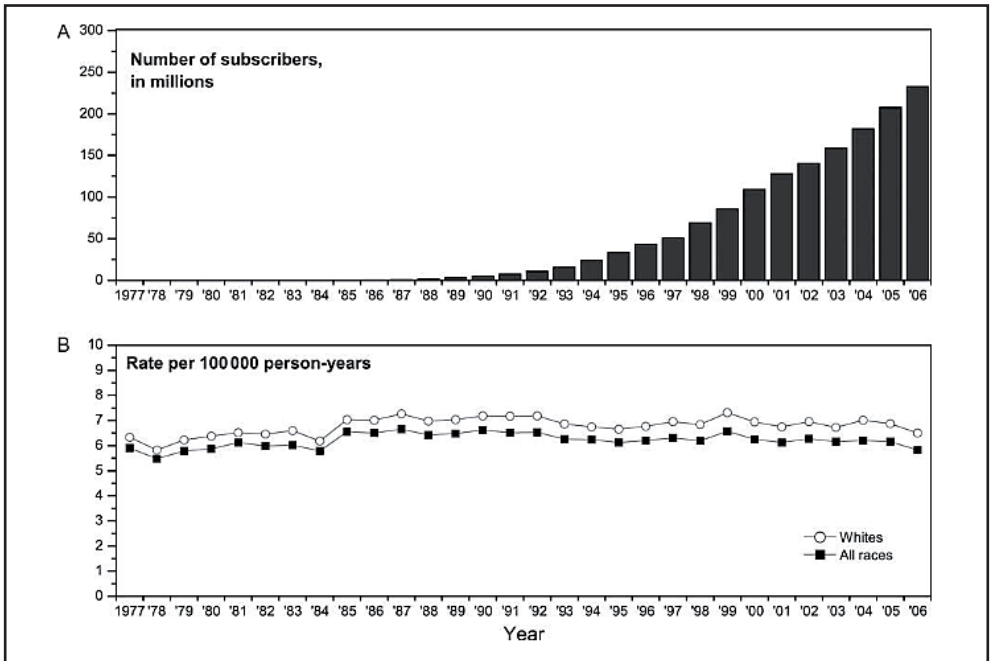
Nu mobieltjes, en ook smartphones, intussen 10 tot 20 jaar in gebruik zijn, is het tijd de balans op te maken en te zien hoe de mensenpopulatie wordt geteisterd door hersenziekten. Daar blijkt wonderlijk genoeg nauwelijks sprake van toename te zijn. In landen waar een goede kankerregistratie is bijgehouden, blijkt er helemaal geen stijging van kankers te zijn. Ik pak daarbij de gegevens uit de VS (zie figuur 2) (Ref**).

In de bovenste grafiek is het aantal abonnementen van het mobiele netwerken gebruik getoond over de jaren 1984 tot aan 2006. In de jaren daarna zal de toename zeker nog zijn versterkt. Echter, wanneer we daaronder zien dat het vóórkomen van hersenkanker over die jaren redelijk constant blijft, rijst de vraag of er wel een relatie met mobiel gebruik bestaat. Ook in andere landen zijn

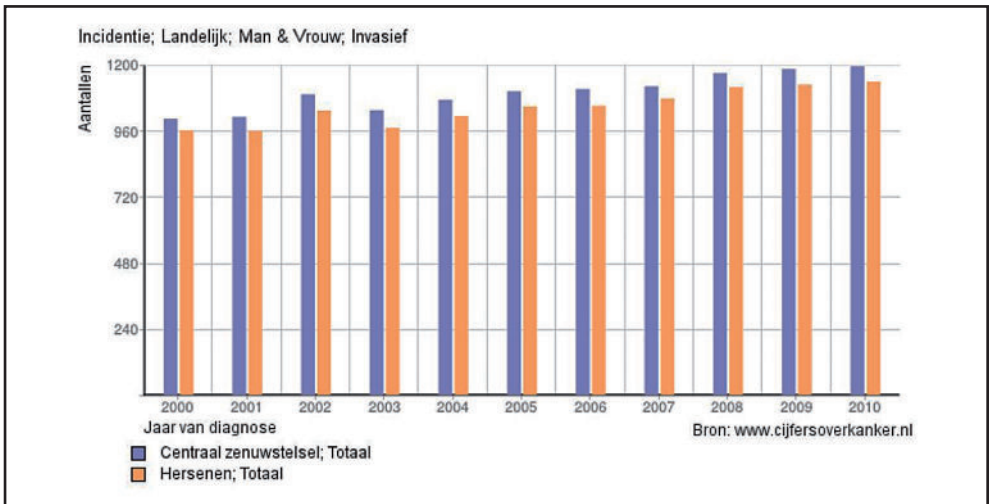
dergelijke tellingen gedaan en met vergelijkbare negatieve correlaties.

Ook voor Nederland zijn er cijfers beschikbaar gesteld op de website www.cijfersoverkanker.nl. Die grafiek van kankerincidentie is gegeven in figuur 3. We zien een lichte tendens tot stijging over de jaren. Ook dit verloop van de ziekte ondersteunt niet de gedachte dat het gebruik van mobieltjes hersentumoren in de hand werkt.

Toch lijkt het zo te zijn dat een excessief gebruik van mobieltjes (1640 uur bellen per jaar of meer) een veel grotere kans op tumoren geeft. Het percentage overactieve bellers is wel heel gering en die cijfers komen mogelijk niet goed tot zijn recht in de gegeven grafieken die betrekking hebben op hele populaties. Gegeven het feit dat we niet precies weten hoe kankers en tumoren feitelijk worden gestimuleerd (worden ze opgestart, of wordt een bestaande 'kiem' plotseling tot



Figuur 2. Verloop van het aantal GSM abonnementen in de VS (bovenste deel van de figuur) en het aantal hersenkankers (onderste deel) over de jaren 1984 - 2006. Bron: Inskip et al. (2010): *Neuro-oncology*: 12(11), 1147-1151.



Figuur 3. Grafiek van de ontwikkeling van kankers in het centraal zenuwstelsel als geheel (linker kolommen) en in de hersenen over de periode 200-2010. Let op de licht stijgende tendens van de tumorincidentie in de periode dat er een spectaculaire groei was van het aantal gebruikers van mobieltjes in Nederland. Bron: www.cijfersoverkanker.nl

activiteit gebracht?) kan het net zo goed zijn dat genetische constitutie of leefwijze van veelbellers langs een heel andere weg kankers stimuleren.

Intensiteit van de hoogfrequente bestraling

Als er een causale correlatie zou bestaan tussen veldintensiteit en kans op kanker, dan zouden hogere veld dichtheden meer effect moeten hebben dan lagere. Maar is die relatie ook geconstateerd? Hardell vond dat de meeste tumoren lagen aan de kant van het hoofd waar het meest mee gebeld werd en waar de hoogste veldsterkte zou heersen. De herinnering van patiënten aan hun belgedrag en houding speelt daar een belangrijke rol en is tevens een zwakke schakel in deze gegevens. Het was ook geen sterke relatie. De Finse onderzoeker Larjavaara en medeauteurs deden dat werk nog eens secuur over en hanteerden preciezere manieren om de plek van de geïdentificeerde tumoren in kaart te brengen. Zij kwamen tot de conclusie dat de 888 glioma's waarvan ze de positie bepaalden redelijk gelijkmatig tussen centraal, links en rechts waren verdeeld.

2. EHS klachten door hoog- of laag-frequente velden?

We zouden onder dit geweld bijna vergeten dat dit allemaal begonnen was omdat mensen hinder hadden van mobiel bellen: door hun eigen mobieltje of door dat van anderen in de buurt. Dit apparaatje geeft bij sommige personen sterke EHS-klachten! Mensen krijgen gepiep in de oren, druk van binnen, hoofdpijn en andere EMV-gerelateerde klachten. De grote vraag is of die effecten veroorzaakt worden door dezelfde hoogfrequente velden die men van genotoxische werking beticht, zoals we boven zagen of dat daar andere factoren bij betrokken zijn. Ik denk persoonlijk dat de laagfrequente velden van het mobieltje best eens de aanleiding van hinder kunnen zijn. Naar dit mogelijke effect is nog geen onderzoek gedaan. Dat zit zo. Zenden vergt veel elektrische energie, die onttrokken moet worden aan de accu. Daarvoor beschikt een mobieltje over elektronische circuits die deze voedingsfunctie verzorgen. De elektrische stroompjes die daarbij door de koperdraadjes lopen veroorzaken magnetische wissel-

velden die naar alle kanten worden uitgestraald. Bij analyse ervan blijken ze van het gevaarlijke EHS- bevorderende type te zijn. In een eerder artikel in het Bulletin (#26) heb ik er een beschouwing aan gewijd.

We moeten rekening houden met de mogelijkheid dat die laagfrequente velden verantwoordelijk zijn voor die hinder. Daarvoor pleit ook, dat elektrogevoelige personen ervaren dat men door het uitzetten van het mobieltje 's nachts veel beter slaapt. Dat is interessant! Want de klassieke mobieltjes zenden 's nachts nauwelijks. Er zijn uitvoeringen die zich helemaal stil houden en pas actief worden bij eigen gebruik of bij bellen van buiten. Hoogfrequente velden zijn er dan niet. Wel zijn er de laagfrequente velden! Met de komst van de smartphones en iPads is dat trouwens wat complexer, want die onderhouden regelmatige verbindingen met WiFi-systemen en UMTS-zenders, ook wanneer ze niet actief gebruikt worden.

Wat vindt de burger er van?

Wat moet de gewone man nu met dit soort conflicterende gegevens? Hij/zij weet van geen gevaar of gelooft het allemaal wel en gaat gewoon verder. 'Het zal mijn tijd wel duren', is de opvatting van de meesten, temeer omdat een kanker meestal meerdere jaren nodig heeft om een bedreigende afmeting te krijgen. Dat is overigens niet op kinderen van toepassing. Kinderen hebben een andere fysiologie dan volwassenen en hoogfrequente velden dringen dieper de hersenen binnen. Dat kan grotere kankerinductie geven bij kinderen vanaf 5 jaar (Wiert, 2008). Naar verluidt, worden er tegenwoordig ook al jonge kinderen met tumoren aangetroffen, wat illustreert dat kankervorming ook best sneller kan verlopen dan over vele jaren.

Tenslotte

Het is duidelijk dat het laatste woord over de schadelijkheid van mobieltjes nog niet gesproken is, zeker zolang we alle storende factoren nog niet kennen. Dat maakt het lastig om de proefresultaten op de juiste

waarde te schatten. Dat geldt eveneens voor de andere vormen van draadloze communicatietechnieken. Met de snelle opmars van smartphones en andere draadloze apparaten die een veelvoud aan EMV uitstralen, wordt het nog complexer. Het effect hiervan op tumorinductie is nog niet onderzocht. Er is dus alle reden om voorlopig heel voorzichtig met deze technieken om te gaan en blootstelling aan zowel hoog- als laagfrequente velden tot het minimum te beperken.

(Ref**): Research Excellence Framework – systeem van nieuwe kwaliteitsbeoordeling van het onderzoek bij instellingen voor hoger onderwijs in Engeland.

Geheel op eigen titel: Hugo Schooneveld

Publicaties

E. Cardis et al. 2010. *Brain tumour risk in relation to mobile telephone use: Results of the Interphone international case-control study.* Int. J. Epidemiol. 39: 675-694.

L. Hardell et al. 2011. *Pooled analysis of case-control studies on malignant brain tumours and the use of mobile and cordless phones including living and deceased subjects.* Int. J. Oncol. 38: 1465-74.

P.D. Inskip et al. 2010. *Brain cancer incidence trends in relation to cellular telephone use in the United States.* Neuro-Oncol. 12: 1147-1151.

Nederlandse vereniging voor neurochirurgie 2011. Patiënteninformatie over tumoren. <http://nvvn.org/patienteninfo/cer-tumoren.php>

S. Larjavaara et al. 2011. *Location of gliomas in relation to mobile telephone use: A case-case and case-specular analysis.* Amer. J. Epidemiol. 174: 2-11.

H. Schooneveld 2009. *Mobieltjes zenden ook laagfrequente velden uit.* EHS Bulletin nr. 26 (juni): 18-20

J. Wiert et al. 2008. *Analysis of RF exposure in the head tissue of children and adults.* Phys. Mol. Biol 53: 3681-3695.

Zijn experts altijd te vertrouwen?

▷ *In een uitdagend artikel van juli jongstleden opent Dariusz Leszczynski met een citaat van Thomas Henry Huxley, vrij vertaald: "Een geloof is de zelfmoord van de wetenschap".*

En dat is volgens hem wat er gebeurt binnen het onderzoek naar de biologische- en gezondheidseffecten door elektromagnetische straling. Het geloof is dat er consensus bestaat tussen wetenschappers dat gezondheidseffecten van straling van mobiele telefonie onwaarschijnlijk en niet bewezen zijn. "Er bestaat geen wetenschappelijke consensus", zegt Leszczynski, "en de experts in commissies, comités en initiatieven die beweren dat het wel zo is, negeren de experts in weer andere commissies". Hoe betrouwbaar zijn dan al deze verschillende wetenschappelijke evaluaties van deze zelf benoemde deskundige instanties?

En in dat laatste zit volgens Leszczynski de "kiss of death" van elk eerlijk wetenschappelijk debat. Want in vrijwel alle wetenschappelijke commissies zitten deskundigen die dezelfde mening toegedaan zijn, zo blijven kritische vragen uit en is dus elke discussie bij voorbaat vruchteloos. Maar het zijn wel diezelfde commissies die met hun vooropgezette evaluaties invloed hebben op de politiek, de industrie, de wetenschap en natuurlijk op iedereen, namelijk de gebruikers van wat er beoordeeld wordt.

De meest prominente en invloedrijke, en volgens Leszczynski, zichzelf in stand houdende, private groep deskundigen is de ICNIRP, International Commission on Non-ionizing Radiation Protection. De invloedrijke positie van deze commissie komt voort uit de benoeming van de voorzitter van de ICNIRP tot hoofd van het WHO-EMF Project. En zo is de WHO gaan adviseren wat de ICNIRP adviseert. En dat advies is gebaseerd

op de eerder genoemde consensus en dit geloof wordt zorgvuldig gekoesterd door commissieleden te behouden en aan te trekken die dezelfde mening zijn toegedaan. En dan is er ook nog de herhaaldelijke klacht dat leden van de commissie banden hebben met de industrie en zo verborgen conflicterende belangen hebben. Onlangs heeft de ICNIRP die kritiek proberen te ondervangen door mogelijke belangenverstremming van haar leden openbaar te maken. Maar Leszczynski noemt door het gebrek aan regels over wat er wel en niet gemeld moet worden deze informatie weinig betrouwbaar.

Leszczynski is zelf tot 2009 lid geweest van de Amerikaanse ICES, International Committee on Electromagnetic Safety. Hier mag iedereen, in tegenstelling tot de ICNIRP, lid van worden, maar ook hier zijn veel leden, en zelfs de voorzitter van de subgroep die veiligheidsaanbevelingen moet doen, in dienst van de industrie. Hoe betrouwbaar is dan hun oordeel? Wetenschappers, ontevreden met voorbarige conclusies voortkomende uit de consensus "kan niets aan de hand zijn", hebben zich ook verenigd, onder andere Biolnitiative en ICEMS, maar ook daar schuilt volgens Leszczynski het gevaar van een eenzijdig debat.

Leszczynski beantwoordt uiteindelijk twee belangrijke vragen met NEE:

1. Maakt belangenverstremming de wetenschappelijke evaluatie betrouwbaar?
2. Als iedereen binnen de groep dezelfde mening is toegedaan, maakt dat de wetenschappelijke evaluatie betrouwbaar?

Waar moet het dan wel vandaan komen? Leszczynski ziet in de IARC hoop voor de toekomst. De groep wetenschappers van de IARC, die onlangs elektromagnetische straling als mogelijk kankerverwekkend hebben ingeschat, is zeer divers en heb-

ben echt gediscussieerd, beargumenteerd, voor- en tegen afgewogen, en het eens en oneens geweest. Zij hebben laten zien dat de consensus niet bestaat, mede omdat er nog steeds onvoldoende wetenschappelijk bewijs is.

Leszczynski roept dan ook op tot meer beoordelingen als de "eerste gedurfde stap" van de IARC en meer debat en minder "wetenschappelijke consensus" demagogie.

Marijke de Jong

Regionale ledencontact dagen in oktober/november 2012

Dé gelegenheid bij uitstek om lotgenoten te ontmoeten, ervaringen uit te wisselen en van elkaar te leren. Maar ook: Samen sta je sterk!

Thema: *Draait WIFI ons allemaal de nek om?*

De uitrol van WIFI gaat razendsnel. Kunnen we iets doen waardoor mensen en instanties zich beter bewust worden van het feit dat dit risico's voor de gezondheid met zich meebrengt?

U kunt zich opgeven op elke gewenste locatie. Eventuele partners zijn ook welkom. Wel graag van tevoren even laten weten met hoeveel personen u komt.

zaterdag 6 oktober 13.30 – 16.30 u

regio-oost@stichtingehs.nl

Kees Spek, Teubenweg 7, 7095 BW Heurne (bij Aalten), tel. 0543-466212

zaterdag 13 oktober 13.30 – 16.30 u

regio-noordholland@stichtingehs.nl

Marian Vrolijk, t Ven 5, 1115 HA Duivendrecht, tel. 020-6900124 / 06-48491433

zaterdag 27 oktober 13.30 – 16.30 u

regio-zeeland@stichtingehs.nl

Dieneke Parlevliet, Plaats van bijeenkomst: Herengracht 58, Middelburg.

Tel. 0111-415292 / 06-22530210

regio-zuidholland@stichtingehs.nl

Ineke van der Klaauw, Thomsonlaan 16, 2565 LA Den Haag, tel. 070-3457551

zaterdag 3 november 13.30 – 16.30 u

regio-friesland@stichtingehs.nl

W. Bos, Sportleane 18, 9033 WZ Deinum. tel. 058-8446392 / 06-55500816

Plaats van bijeenkomst: Meester Onsteestraat 5, Zorgvlied

regio-zuid@stichtingehs.nl

Gertrude Arends, tel. 040-2216716 en Carla Obbens, tel. 06-53529377

Plaats v. bijeenkomst: omgeving Vlijmen

regio-flevoland@stichtingehs.nl

JRS, Osbornehof 16, 8251 TK Dronten, tel. 0321-712043

Op een regio-dag is altijd een meetspecialist aanwezig.

Niet-donateurs betalen €5,-.

Onderzoek naar aard en omvang elektrostress bij mensen thuis

Activiteiten binnen het Kennisplatform EMV en Gezondheid

Tijdens de vierde Klankbordgroep vergadering is door meerdere organisaties aangegeven dat er onderzoek naar het bestaan van elektrogevoeligheid zou moeten komen. Om aan deze vraag tegemoet te komen, is de Denkgroep Elektrogevoeligheid georganiseerd. Deze Denkgroep, bestaande uit vertegenwoordigers van Klankbordgroepdeelnemers en Kennisplatformdeelnemers heeft tijdens twee bijeenkomsten nagedacht over onderzoek en hulp die zo goed mogelijk aansluit bij behoefte van mensen met gezondheidsklachten en de vraag uit de Klankbordgroep. Het resultaat van de Denkgroep is besproken tijdens de Klankbordbijeenkomst van 3 februari 2011. In reactie daarop heeft ZonMw € 300.000 beschikbaar gesteld voor onderzoek naar de ontwikkeling van een diagnose-middel voor elektrogevoeligheid en met behulp van een expertmeeting is er een oproep opgesteld. Het toegekende onderzoek van Dr. A. Huss start naar verwachting begin 2013. Verder wordt momenteel in de denkgroep elektrogevoeligheid gesproken over de mogelijkheden om de hulpverlening te verbeteren. Voor beide activiteiten was er brede steun vanuit de Klankbordgroep EMV. *Zie onder.*

Van de aard en omvang van elektrogevoeligheid in Nederland is weinig bekend. Een enquête onder gezondheidswerkers en onderzoek bij mensen thuis moet daarin verandering brengen.

Sommige mensen geven aan dat ze lichamelijke klachten hebben als gevolg van EMV afkomstig van hoogspanningsleidingen, transformatorhuisjes en GSM-masten, maar ook van huis-tuin-en-keuken bronnen als magnetron, computer, Play Station en televisie. De gezondheidsklachten zijn gevarieerd: vermoeidheid, hoofdpijn, concentratieproblemen en in een chronische vorm zelfs gevoeligheid voor infecties. Bij het Institute for Risk Assessment Sciences (IRAS) van de Universiteit Utrecht zoekt dr. Anke Huss naar het verband tussen zulke bronnen in huis en klachten van mensen. We weten niet precies hoeveel mensen in Nederland last hebben van deze zogeheten (over)gevoeligheid voor EMV (EHS) en welke klachten ze rapporteren. Daarom beginnen we met een

inventarisatie daarvan in de eerstelijnszorg, zoals bij huisartsen en bedrijfsartsen. Ook willen we weten hoe zorgverleners omgaan met dit soort klachten.

Van elektrogevoeligheid is geen biologisch mechanisme bekend welke velden de klachten zouden kunnen veroorzaken. Daardoor is het verband tussen blootstelling en klachten moeilijk vast te stellen. Ook cijfers uit het buitenland geven weinig houvast, omdat ze niet consistent zijn. Sommige onderzoekers komen op één procent, andere op het tienvoudige. 'Elektrogevoeligheid is een lastig fenomeen, want de klachten die mensen melden, zijn nogal specifiek en passen ook bij aandoeningen als het chronisch vermoeidheid syndroom en overgevoeligheid voor chemische stoffen. Je zit dus met een definitiekwestie', zegt Huss. 'Bij ons onderzoek gaan we niet zozeer uit van de gerapporteerde klachten maar van de vraag of mensen hun klachten zelf toeschrijven aan elektromagnetische velden.

Het idee is om mensen te onderzoeken in de hen vertrouwde omgeving en tegelijkertijd te meten aan welke velden ze thuis zijn blootgesteld. We zoeken een plek uit waar de mensen zich prettig voelen. Als dat niet thuis is, dan doen we het bij vrienden of bij de GGD. De onderzoekers nemen wel hun eigen bronnen van elektromagnetische velden mee om daarmee de deelnemer te testen.' Huss wil de komende drie jaar minstens dertig elektrogevoelige mensen op deze manier onderzoeken, maar realiseert zich dat haar studie niet het definitieve antwoord op elektrogevoeligheid zal geven. *'Het gaat bijvoorbeeld om een korte blootstelling. Als we op die korte termijn geen effecten zien bij het inschakelen van elektromagnetische velden, zegt dat niets over effecten op langere termijn bij langduriger blootstelling.'*

We zullen een multidisciplinaire werkgroep vormen met betrokkenen, onder wie de stichting EHS voor mensen met elektrogevoeligheid en eerstelijns professionals, en een vragenlijst ontwikkelen, die we landelijk verspreiden om zicht te krijgen op de omvang en de aard van het probleem van (over)gevoeligheid voor EMV, waarmee hulpverleners in Nederland te maken hebben. Uiteindelijk hopen we hen te kunnen ondersteunen met kennis over deze groep mensen.'

Informatie: Sandra van 't Padje, programmasecretaris van ZonMw: padje@zonmw.nl of telefoonnummer 070-3495217.

Website ZonMw: http://www.zonmw.nl/uploads/tx_vipublicaties/EMV_Interactief_NL_DEF.pdf

HS

Wikipedia over Elektrosmog

Het is merkwaardig verlopen met de vermelding van het lemma (trefwoord) Elektrohypersensitiviteit in Wikipedia. Al jaren geleden hebben we geprobeerd de term EHS opgenomen te krijgen, maar vanaf het allereerste begin is die opname geblokkeerd door een van de editors van Wikipedia. In plaats daarvan kwam er een 'omleiding' naar de term elektroallergie die geheel door die editor werd ingevuld. Die maakte het nogal bont met irrelevante zaken als kwakzalverij en verwijzingen naar het gebeuren met Sylvia Millecam enzovoort; dit alles vermoedelijk onder druk van de Vereniging tegen de Kwakzalverij die nog steeds niets van EHS moet hebben. Protest mocht niet baten, onze correcties werden door de editor teniet gedaan. Toch bleven gedreven mensen zich er intussen mee bemoeien.

Blijkens de reacties van lezers die te zien blijven 'achter' die pagina hebben zeer velen zich ingespannen om de inhoud van dat lemma geleidelijk aan wat te updaten naar

latere inzichten en tegenwoordig zijn we gekomen tot aan de omschrijving van wat nu mag heten Elektrosmog. We zijn daar niet vreselijk gelukkig mee omdat 'smog' maar één zijde van de medaille is; de keerzijde, het gezondheidsprobleem, wordt niet als eerste genoemd. Maar degene die nu op Wikipedia informatie over het EHS zoekt, kan nu tenminste een indruk van het probleem krijgen. Lezers van dit blad die de energie kunnen opbrengen worden uitgenodigd die Elektrosmog pagina te proberen aan te passen, opdat een goed beeld gaat ontstaan van het probleem dat internationaal zo sterk aan het groeien is, vooral door de komst van de Slimme meter. De tekst op Wikipedia zoals die nu (2012) luidt, volgt hieronder.

"Het begrip Elektrosmog wordt gebruikt om de vermeende of echte negatieve invloeden van alom tegenwoordige elektromagnetische straling een naam te geven. Er wordt meestal een onderscheid gemaakt tussen hoogfrequente radiostraling zoals gebruikt wordt

bij radars, mobiele telefoons, microgolven en laagfrequente straling die door gloeilampen en hoogspanningsleidingen worden uitgezonden. Als verzamelnaam voor deze straling wordt de term "elektrosmog" gehanteerd die een analogie suggereert met schadelijke luchtvervuiling. Met elektroallergie of elektro sensitiviteit wordt een overgevoeligheid voor elektromagnetische straling bedoeld.

De medische wetenschap ziet elektroallergie als een psychosomatische aandoening. Natuurwetenschappelijk kan niet verklaard worden hoe de relatief geringe energie in de straling dergelijke effecten zou kunnen veroorzaken. Omdat elektroallergie een psychosomatische aandoening is, is het niet te behandelen of te genezen met medicijnen. Het leven voor andere elektroallergische personen kan alleen draaglijk worden indien ze hun leefomgeving 'opschonen', dat wil zeggen het verwijderen van de elektrische apparatuur die de overgevoeligheid veroorzaakt of het gebruik van afschermmiddelen.

De aan elektroallergie toegeschreven symptomen variëren van jeuk, duizeligheid

en hoofdpijn tot huiduitslag, vermoeidheid en slapeloosheid. Elektroallergie zou ook samenhangen met meervoudige chemische overgevoeligheid (MCS). Het mogelijke mechanisme voor het ontstaan van deze aandoening is klassieke conditionering.

De Raad van Europa stelt in een rapport uit 2011 dat kinderen door elektromagnetische golven uit wifi en mobiele telefoons mogelijk worden blootgesteld aan gezondheidsrisico's, ook wanneer het gaat om stralingsniveaus die onder de huidige drempels liggen. De Raad pleit daarom voor een aantal veiligheidsmaatregelen tot er meer sluitend onderzoek is rond de gevaren van gsm- en wifistralen en pleit om deze reden voor een verbod op mobiele telefoons, wifinetwerken en DECT-telefoons in klaslokalen. Verder moet er onderzoek komen naar veiligere antennes en telefoons, en moet duidelijk worden aangegeven wanneer een toestel elektromagnetische straling uitzendt en wat de gezondheidsrisico's daarvan kunnen zijn"

HS

Engelse vertaling Kennisbericht Elektrogevoeligheid



Het Kennisplatform EMV&G heeft het belang van het eerder verschenen Kennisbericht Elektrogevoeligheid zo hoog ingeschat dat men er een Engelse vertaling van heeft uitgegeven. Dat is een onhanteerbaar groot document en daarom is er nu ook een verkorte versie gemaakt - ook in het Engels -

die specifiek gericht is aan artsen: 'Summary note - Knowledge Note on Electrosensitivity'. De inleidende alinea luidt als volgt:

'Suppose you are a general practitioner and a patient consults you with the following health complaints:
headaches, muscle and joint aches, cardiac arrhythmia, skin problems, fatigue and concentration problems. The patient specifies that he or she experiences these complaints when he or she approaches high-voltage power lines, broadcast transmitters, mobile telephones and the WiFi modem at home. The patient proceeds to explain that the health complaints severely hamper his

or her daily activities by now. He or she is sick at home from work for a number of weeks now and hardly ever goes out any more'.

Samen met de Nederlandse uitgaven zijn dit belangrijke documenten die onze zaak goed behartigen. Lezers van dit blad worden daarom aanbevolen de documenten te downloaden en aan zijn/haar arts te overhandigen als die nog niet geheel op de hoogte is van deze ommezwaai in de appreciatie van ons probleem EHS.

De volgende links verwijzen naar de website van het Kennisplatform waar u de stukken kunt aantreffen.

1. An electrosensitive is looking for help. A public's summary of the knowledge note Electrosensitivity.
<http://www.kennisplatform.nl/Files/2012-08-31Summarynote-KnowledgeNoteonElectrosensitivity.pdf>
2. Knowledge note Electrosensitivity Health complaints near sources of electromagnetic fields.
<http://www.kennisplatform.nl/Files/2012-08-31KnowledgeNoteonElectrosensitivity.pdf>

HS

Korte berichten

Meld gezondheidsklachten door het milieu

▷ Vereniging Leefmilieu

Tot 1 januari 2012 werden milieugerelateerde gezondheidsklachten (redactie: dus ook EHS) geregistreerd door het Meldpunt Gezondheid en Milieu. De vereniging Leefmilieu zet deze activiteit voort. Iedere melder ontvangt een bevestiging per mail en pas nadat u deze mail bevestigd heeft, verschijnt de melding op de site. De melding wordt gemarkeerd met een driehoekje op de landkaart van Nederland. Dit driehoekje staat niet op de precieze plaats van de melder, maar op een toevallige plaats ergens in de buurt. De inhoud van de melding krijgt u te zien als u over het driehoekje gaat, maar zonder persoonlijke gegevens. Die worden niet gepubliceerd.

Klachten melden op

www.leefmilieu.nl/klachtmelden

Wilt u meer weten over de vereniging Leefmilieu, U abonneren op onze gratis Nieuwsbrief of lid worden? Stuur dan een mail naar burgernetwerk@leefmilieu.nl, met uw naam en adres. Vermeld daarbij: abonnement Nieuwsbrief of lidmaatschap. Natuurlijk blijft het belangrijk klachten te melden bij de Gemeente en de Provincie.

JK

Misinformatie over smart meters

Draadloze smartmeters hebben geen risico voor de volksgezondheid, aldus een ingezonden brief gepubliceerd in het Canadese dagblad *Le Devoir* (Montreal) op 24 mei 2012. De basis van deze uitspraak zijn duizenden studies, zowel epidemiologische als experimentele, die geen toename in kanker aantonen als gevolg van blootstelling aan radiogolven van lage intensiteit. Deze brief werd ingezonden door een groep ingenieurs, natuurkundigen en chemici uit Quebec. De inhoud van deze brief riep twijfels op bij de redactie van het Quebec's tijdschrift "*La Maison du 21e siecle*". Dit tijdschrift vroeg de arts David O.Carpenter, School voor Volksgezondheid van de Universiteit van Albany USA, om commentaar op de brief. Dit artikel is een weerslag van dit commentaar dat Carpenter samen met circa 40 internationale experts heeft opgesteld.

Deze groep van experts, die honderden artikelen hebben gepubliceerd over de gezondheidseffecten van elektromagnetische velden, stellen dat de betreffende brief een duidelijk gebrek vertoont van wetenschappelijke kennis over gezondheidseffecten van elektromagnetische velden die deze smartmeters uitzenden. De bewering over duizenden studies waarbij geen negatieve

effecten zijn gevonden, wordt als een leugen betiteld. In feite zijn er slechts twee dozijn studies over mobieltjesgebruik bekend die geen verhoogde kans op kanker veroorzaken. De meeste hiervan zijn financieel ondersteund door de "draadloze" industrie. Bovendien bevatten deze studies significante gebreken in de experimentele opzet zoals het te lage aantal proefpersonen die gedurende een te korte tijdsduur zijn gevolgd.

Studies welke *niet* door de industrie zijn gesponsord, tonen duidelijk een toename aan van kankergevallen bij individuen die gedurende lange tijd zijn blootgesteld aan microgolven met een lage intensiteit in het bijzonder van radio antennes. De effecten zijn het best gedocumenteerd in meta-analyses waarin onderzoeksresultaten uit verschillende studies zijn gegroepeerd: deze analyses tonen consistent een risico toename aan van hersentumoren bij regelmatige gebruikers van mobieltjes bij een blootstelling van tenminste 10 jaar.

Draadloze smartmeters produceren gemiddeld 10.000 gepulste microgolven per etmaal met een maximum van 190.000 microgolven; piekwaarden zijn 2,5 x hoger dan de norm. Dit betekent dat in de nabijheid van een smartmeter mensen een aanzienlijk hoger blootstellingsrisico hebben dan met een mobieltje. Bovendien wordt het gehele lichaam blootgesteld aan microgolven waardoor er risico kan optreden voor verschillende organen in het lichaam.

Draadloze en bedrade smart meters zijn ook een bron van "dirty electricity" (netvervuiling met stoorsignalen). Sommige wetenschappers denken dat vele gezondheidsklachten van smartmeters kunnen worden veroorzaakt door de "Dirty Electricity" die ontstaat door veranderingen in stroomgebruik waardoor de smartmeters worden geactiveerd. Installatie van filters kunnen de 'vuile stroom' beperken.

<http://maisonsaine.ca/smart-meters-correcting-the-gross-misinformation/>

Rolf Haddingh

Invoering van de Slimme meter

Via onze contacten met Netbeheer Nederland kregen we de volgende gegevens over de manier waarop netbeheerders communiceren met de slimme elektriciteit- en gasmeters. Er blijft nog een aantal vragen liggen die we in een volgend nummer van het EHS Bulletin hopen te beantwoorden.

Uittreksel uit de correspondentie:

1. Het aantal keren dat een slimme meter een bericht krijgt of uitstuurt?
 - A. Bij klanten die gekozen hebben voor detailinformatie (OPT IN): 2 berichten per dag voor de dagelijkse communicatie van zowel verbruiksdata als beheer;
 - B. Bij klanten die niet hebben gekozen voor detailinformatie (zogenaamd Default): 20 – 40 berichten per jaar, namelijk 2-wekelijks tot maandelijks voor beheer (onder andere kloksync) en tweemaandelijks voor uitlezen standen.
 - C. Bij klanten waarbij de meter 'administratief uit' staat: (OPT OUT): 10 – 30 berichten per jaar, namelijk 2-wekelijks tot maandelijks voor beheer (onder andere kloksync).
2. Idem, voor het dataverkeer tussen gas- en elektriciteitsmeter als dat niet gaat via een bedrade verbinding.

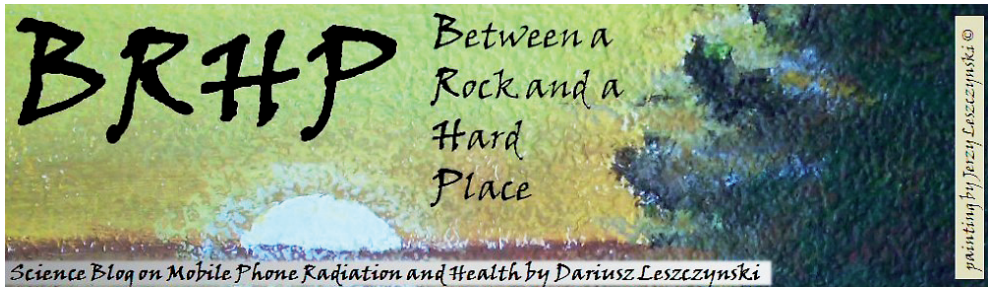
De gasmeter communiceert elk uur naar de E-meter zijn stand en status. Let op: frequentie en zendvermogen zijn anders dan voor GPRS uitlezing. Er is geen verschil in communicatie momenten tussen bedrade of draadloos aangesloten gasmeter.
3. Idem voor de PLC communicatie.

Zal in grote lijnen hetzelfde zijn als aangegeven bij punt 1. PLC gaat via het elektriciteitsnet en produceert niet de straling zoals in geval van GPRS, maar er is wel een laagfrequent veld uit het elektriciteitsnet.

Verder: de kloksynchronisatie duurt enkele seconden; een databericht enkele tientallen seconden; een firmware update misschien 1x per jaar duurt 15-30 minuten.

HS & MS

Tussen' Scylla and Charybdis'



Onder het logo 'Between a rock and a hard place' schreef de Fin Dariusz Leszczynski (wetenschapper: biochemicus) regelmatig zijn column in The Washington Times over zaken, de effecten van EMV op de mens en de wetenschap daaromheen. Hij bekeek de talloze controverses met open blik en schreef vrijmoedig over zijn visie op het gebeuren. Hij nam geen blad voor de mond en we zijn hem dank verschuldigd voor zijn objectieve en verhelderende berichtgeving. Met die columns is hij gestopt omdat hij het zeer oneens is met de conservatieve houding van The Washington Times en wil zijn naam niet langer verbinden met de starheid van

dat blad. Gelukkig zijn de teksten van de columns allemaal te raadplegen via de link hieronder. Lees dan even zijn tekst over *Electrical hypersensitivity* om een idee te krijgen over zijn schrijfstijl en om een aanmoediging te krijgen ook de andere teksten te lezen. Het is te hopen dat hij op een andere manier doorgaat, ons zijn visie te gunnen.

[http://betweenrockandhardplace.wordpress.com/2012/09/03/i-ended-writing-for-the-washington-times-communities/BRHP - Between a Rock and a Hard Place](http://betweenrockandhardplace.wordpress.com/2012/09/03/i-ended-writing-for-the-washington-times-communities/BRHP-Between-a-Rock-and-a-Hard-Place)

HS

Oproep voor veilige scholen

▷ Isaac Jamieson

Medische organisaties, artsen en gerenommeerde wetenschappers pleiten voor een veilige technologie op scholen. Deze organisaties zijn het niet eens met de Gezondheidszorg instanties die technologie toelaten die hoogfrequente EM velden uitstralen in scholen met jonge kinderen. Het gaat dan vooral om draadloze WiFi internet verbinding en veelvuldig iPhone/mobiel gebruik door de kinderen.

Andere internationale en nationale organisaties hebben hier al veel eerder voor gepleit, zoals bijvoorbeeld:

- De Raad van Europa pleit voor bekabelde internetverbindingen en alleen in noodgevallen mobiel bellen op scholen (Resolutie 1815, 2011)
- Het WHO onderdeel voor de kankerbestrijding (IARC) houdt hoogfrequente straling voor mogelijk kankerverwekkend
- Gezondheidsorganisaties in Rusland, Israël en Duitsland adviseren een gelimiteerd mobiel gebruik.

Veel Gezondheidsinstanties adviseren zo min mogelijk blootstelling voor een foetus, baby's en jonge kinderen. Vooral met het oog op de

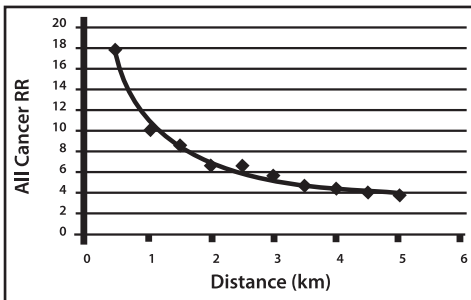
potentieel veel grotere risico's door hun dunner schedel en de zich nog ontwikkelende systemen, vooral het neurologische systeem en het immuunsysteem.

Dit advies is mede gebaseerd op het Voorzorg Principe en de toenemende bewijzen voor schade aan de cellen. Verschillende "in vitro", "in vivo" en epidemiologische studies laten schadelijke effecten zien van niet thermische EM blootstelling en voldoen aan Hill's criteria met betrekking tot de oorzaak ervan. De basis gedachte is, dat hoe jonger en langer het kind wordt blootgesteld, des te meer schade te verwachten is.

Bij hun aanbevelingen viel het volgende op:

- Vermijd mobiel gebruik in een afgesloten ruimte (auto)
- Vermijd om te leven of te werken binnen 100 m van een zendmast
- Zendmasten moeten niet binnen 500 m van een school staan

De Columbia universiteit in New York vermeldt dat onduidelijk is vastgesteld dat EM velden DNA breuk kan veroorzaken bij blootstellingsniveaus ver onder de veilig geachte FCC normen in de VS. We weten dat de verhoogde kans op kanker bij personen die nabij zendmasten wonen, te maken kan hebben met DNA breuk veroorzaakt door EM velden. Mogelijk het meest overtuigend bewijs voor potentiële schade is te zien aan levende cellen, zij produceren meer stress proteïnen bij EMV blootstelling.



De gegevens in de figuur geven het optreden van kanker weer, in relatie met de afstand van zendmasten, bij 123 gevallen van kanker.

De Amerikaanse Academie van Milieu-kunde (AAEM) heeft juni 2012 de volgende verklaring afgegeven. Schadelijke gezondheidseffecten, zoals afname leervermogen, veranderd immuunsysteem, hoofdpijn van draadloze technologie bestaan en zijn goed gedocumenteerd. In scholen zou veilige bekabelde technologie nagestreefd moeten worden met het oog op gevoelige leerlingen, die lijden aan gezondheidsklachten.

De AAEM heeft ook bezwaren tegen de draadloze Slimme meters.

De AAEM vraagt

- Gebruik van bekabelde technologie
- Onafhankelijk onderzoek naar de gezondheidseffecten van EM velden
- Begrip voor en controle over dit EM bombardement

<http://www.wifiinschools.org.uk/resources/safe-schools2012.pdf>

JK

Gratis draadloos internet in Ziekenhuis Gelderse Vallei te Ede

Het is zover: gratis draadloos internet voor patiënten en bezoekers van Ziekenhuis Gelderse Vallei. Het was vorig jaar onderdeel van één van de winnende ideeën van de wedstrijd: Het Beste Idee van ZGV, ingediend door internist René de Vries.

Tablets, smartphones en laptops, ze werken gewoon op ZGV Wifi. In de centrale hal, op de poliklinieken, in de wachtruimtes en op verpleegafdelingen kunnen patiënten internetten. Afgelopen maand ging het netwerk de lucht in voor een test. De proefperiode is

dankzij de inspanningen van ICT voorspoedig verlopen. Wifi is in het hele ziekenhuis beschikbaar. Alleen op afdelingen waar mobiel telefoongebruik de medische apparatuur kan verstoren, mag een telefoon of tablet niet gebruikt worden.



Internist René de Vries: 'Wij kunnen en willen niet achterblijven. Het is een trend bij alle grote bedrijven. Het is een faciliteit die we als ziekenhuis willen bieden aan patiënten en bezoekers. Daarmee geven wij een zinvolle besteding als patiënten onverhoopt moeten wachten voor hun afspraak. 'E-mails verwerken, contact houden met klanten of afspraken maken, vanaf nu kan het allemaal'.

De internist gaf het startsein voor wifi door symbolisch een netwerkkabel door te knippen die patiënten op de verpleegafdeling tot voor kort nog nodig hadden om in het ziekenhuis te kunnen internetten.

Digitaal ziekenhuis

Niet alleen draadloos internet is beschikbaar. Ziekenhuis Gelderse Vallei is ook bezig om zorg via internet te ontwikkelen: e-zorg genoemd. Zo kreeg een groep tieners met diabetes vorige week een smartphone om bloedsuikerwaarden door te geven aan de diabetesverpleegkundige. Ook andere online behandelingen worden al aangeboden. In het najaar gaat een online afsprakenstelsel de lucht in waarbij de patiënt zelf zijn afspraak kan plannen in de agenda van de arts, zonder tussenkomst van de polikliniek-assistent.

PS. We hebben een verzoek bij de directie ingediend om een oplossing te vinden die rekening houdt met de problemen die elektrogevoelige personen hebben met WiFi. Het verzoek is in behandeling.

HS

Metten Energieverbruik van huishoudelijke apparaten

Dit artikel laat de ontwikkeling zien van koppeling van huishoudelijke apparaten aan smart meters, waarvan bekend is dat deze risico's kunnen vormen voor de gezondheid door de emissie van EM velden.

Het bewust worden van energie consumptie kan een cruciale stap zijn om milieubewust te leven. Bij Texas Instruments wordt meetapparatuur ontwikkeld om het energieverbruik (elektriciteit) van huishoudelijke apparaten zichtbaar te maken. Hierdoor zou de gebruiker zich beter bewust worden van

zijn/haar energieverbruik. Beperkt gebruik van huishoudelijke apparaten is een nog betere methode om het energieverbruik te verminderen.

In de Verenigde Staten wordt propaganda gemaakt voor producten met het Energy Star label. Energy Star is een programma, gesteund door de overheid, om het bedrijfsleven en individuen te helpen het milieu te beschermen door efficiënt energiegebruik. Door meetapparatuur voor energieverbruik te koppelen aan huishoudelijke apparaten

wordt het Energy Label van deze apparaten opgewaarderd.

In het artikel wordt de energiemeting beschreven, het betreft metingen van spanning (V) en stroomsterkte (I), en wordt toegelicht met elektrische schema's. Mogelijkheden om het stroomverbruik (kWh = kilowattuur) weer te geven zijn een LCD scherm of draadloze overbrenging van de gegevens naar een smart meter.

Huishoudelijke apparaten met ingebouwde energie meetapparatuur zal het energie bewustzijn van consumenten doen toenemen zodat zij actie kunnen nemen om de energierekening te verlagen en een bijdrage te leveren aan het milieu.

Bron: <http://www.ecnmag.com/articles/2012/01/energy-measurement-appliances>

In juni 2012 verscheen de volgende waarschuwing van Don Maisch op dit artikel van Texas Instruments:

Indien u op zoek bent naar een energiezuinig huishoudelijk apparaat om die oude droger, magnetron of koelkast te vervangen dan ligt het voor de hand om een apparaat met een goed Energy Star label te kiezen. Let er dan wel op dat het Energy Star label van de nieuwe generatie huishoudelijke apparaten binnenkort een draadloze verbinding zullen hebben voor een smart meter. (redactie: het ligt voor de hand dat op termijn deze ontwikkeling ook in ons land zal plaats vinden).

(Don Maisch heeft veel gepubliceerd over gezondheid- en veiligheidsproblemen in relatie tot menselijke blootstelling aan elektromagnetische energie, zie ook zijn website: <http://www.emfacts.com/>)

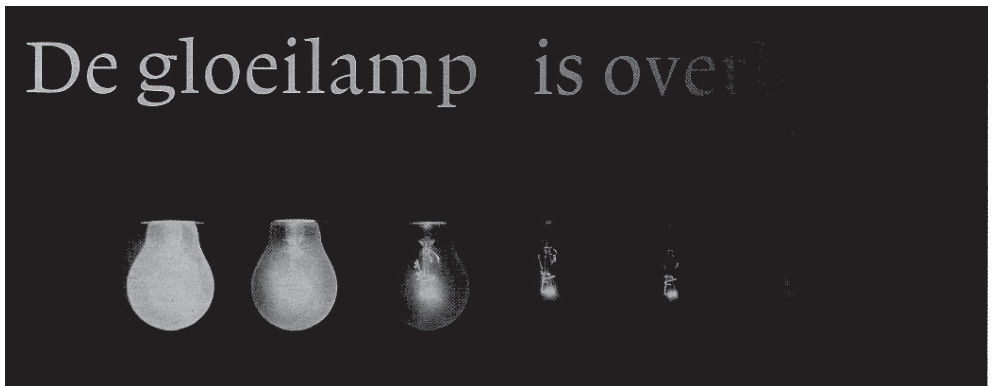
Rolf Hadderingh

De gloeilamp is overleden

... en we gaan hem missen.

"Het is definitief: de klassieke gloeilamp mag sinds 1 september niet meer worden verkocht. Een ode aan de druppel. Dichter bij het licht van de zon kon je niet komen".

Bas Blokker in NRCnext 3-3-2012



Noot van de redactie: Halogeenlampen met het uiterlijk van de oude gloeilampen, met circa 30% energiewinst, zijn een prima alternatief en zijn tot 2016 te koop. Tegen die tijd wel even een voorraadje aanleggen!

Moeders misbruiken de smartphone om dreumes stil te houden

▷ Martha de Lacey



Onderzoek bij 1650 Schotse moeders geeft de volgende conclusies.

- 25% van de moeders geeft iets te drinken om een dreumes tot rust te brengen,

- 21% geeft een zacht speelgoedje,
- 9% geeft een speen,
- 27% geeft een smartphone met veel apps van spelletjes om de dreumes bezig te houden
- 40% van deze moeders laten hem er maar 10 minuten mee spelen, maar 10% van deze moeders laten de dreumes er twee uur mee spelen.

<http://www.dailymail.co.uk/femail/article-2161533/Mothers-prefer-smartphones-dummies-comfort-crying-babies.html>

JK

Bezoek aan een EHS camping in Frankrijk

▷ Ineke van der Klaauw

Via de Franse website van Next-up wordt regelmatig melding gemaakt van de mogelijkheid voor EHS-ers om op een stralingsarme camping in de buurt van Crest (Drome) te verblijven. Afgelopen zomer was ik in de gelegenheid om daar eens een kijkje te nemen en wat metingen te doen. Het blijkt om een privéterrein te gaan van de heer S. Sargentini. Er zijn 3 afgeschermd caravans beschikbaar om te overnachten. Tevens zijn er 2 plekken waar men met eigen caravan of camper kan staan. Alleen 's zomers kan men er terecht.

Uit metingen bleek dat het terrein niet echt stralingsvrij is. De caravans zijn erg goed afgeschermd (0 op de meters!). Er is een nieuw toiletgebouw geplaatst met toilet en douches, alles goed afgeschermd. Een druk bereden TGV lijn loopt vrij dicht langs de camping en om de 5 minuten komt er wel

een trein voorbij, waardoor de EM velden zo'n 15 seconden even flink pieken. 's Nachts rijden er weinig treinen, volgens zeggen.

Als iemand interesse heeft om hier eens te willen overnachten volgen hieronder enkele praktische punten.

- Er moet van tevoren toestemming worden gevraagd aan de heer Sargentini. E-mailadres: ehs@ehs-refuge-zone.eu
- Zeer sterk overgevoelige mensen mogen 3 nachten gratis slapen in een van de caravans (2-persoonsbed + eventueel 2 kinderen op de banken).
- Een langer verblijf gaat in overleg.
- Bereikbaarheid: Met de TGV tot Valence, vandaar met de bus naar Crest. In Crest kan men eventueel worden opgehaald.
- Er is geen enkele ondersteunende service. Men moet geheel self-supporting zijn, van

schoonhouden tot afval wegbrengen, tot maar kijken waar je je boodschappen haalt (winkeltje met streekproducten op loopafstand).

- Het op- en afrijden van het terrein is niet heel gemakkelijk. Voor campers geen probleem, voor caravans alleen voor chauffeurs met redelijk wat ervaring.

Wie hier meer over wil weten kan contact opnemen met Ineke van der Klaauw, telefoon 070-3457551.

Antwoord van de eigenaar op een mailtje van Ineke:

Bonjour,

Serge Sargentini a pris connaissance de votre message (PDF). Delphine l'EHS qui vous a accueilli à l'EHS Refuge Zone lui a fait un compte rendu de votre visite. Je vous rappelle que l'EHS Refuge Zone est ouverte à tous les EHS du monde, tous les séjours sont gratuits. Pour effectuer un séjour il faut simplement envoyer un mail pour avoir la réponse.

Plus de renseignements: http://www.next-up.org/NewsOfTheWorld/EHS_Refuge_Zone.php

Cordialement Marie-Pierre

Wetenschap

Omschrijving rubriek wetenschap

Voor deze rubriek geldt dat de referaten uitsluitend gebaseerd zijn op de originele wetenschappelijke artikelen. Wie belangstelling heeft voor de volledige tekst neemt even contact op met ondergetekende of met de redactie. HS

De Deense cohort studie, wetenschappelijke misleiding?

De Deense cohort studie is een voorbeeld van hoe wetenschap misbruikt wordt in het belang van de mobiele communicatie-industrie, aldus Franz Aldkofer.

Professor Aldkofer is arts en hoogleraar en was onder andere van 2000 tot 2004 de leider van het Europese REFLEX onderzoeksproject naar de invloed van mobieltjes op de gezondheid van mensen.

Hij reageert, in juli jongstleden, via de Pandora stichting, furieus op de publicaties, van de Deense cohort studie, die in alle internationaal gerenommeerde wetenschappelijke tijdschriften gestaan hebben. Deze publicaties sluiten elk verband tussen mobiele telefoon gebruik en hersentumoren uit. En hij wijst op de publicatie data die volgens hem niet toevallig net na de uitspraak van de IARC, dat radiofrequente straling mogelijk kankerverwekkend zou zijn, vielen. Bovendien lijkt het erop dat ze een reactie zijn op de uitkomsten van de net

daarvoor gepubliceerde NORDCAN data, die voor Denemarken tussen 2001 en 2010 een significante toename van hersentumoren laten zien.

Aldkofer noemt de resultaten van Deense studie zelfs institutionele corruptie en onderbouwt zijn mening aan de hand van de controle van de wetenschappelijke kwaliteit van de Deense cohort studie door zijn Zweedse collega's Söderqvist, Carlberg en Hardell. Bij een cohort studie wordt naar een groep individuen met een gemeenschappelijk kenmerk, die over een langere periode gevolgd worden, een onderzoek verricht. Het gemeenschappelijk kenmerk in deze studie van 420.095 mensen was het hebben van een mobiele telefooncontract met een van de Deense providers tussen 1982 en 1995. Inclusief de controlegroep ging het om een studie naar 723.421 mensen en gekeken werd naar het voorkomen van hersentumoren over de periode 1990 tot 2007.

De Deense onderzoekers gingen er vanuit dat de blootstellingstijd van alle 420.095 mensen hetzelfde was. Er werd geen onderscheid gemaakt tussen iemand die, met hetzelfde contract, per week maar 5 minuten belde en degene die 2 uur per dag aan de telefoon hing. Deze grove onvolkomenheid van de studie werd welwillend geaccepteerd. De Zweedse collega's van Aldkofer concluderen echter dat de Deense studie een tekstboek voorbeeld is van de fouten die men kan maken in epidemiologisch onderzoek.

Bovendien werden ook nog eens de mensen met een bedrijfscontract opgenomen in de controle (niet blootgestelde) groep. Juist deze mensen zijn de "zwaar gebruikers" en het zal duidelijk zijn dat dit de controlegroep zodanig vertroebelde dat het verschil tussen

de gebruikers en de controlegroep aanzienlijk kleiner werd.

Daar komt nog bij dat er in de controlegroep mensen zaten die een contract hadden afgesloten na 1995, dus niet tot de gebruikers hoorden maar dat eigenlijk wel zijn.

Deze methodische fouten hebben het risico op hersentumoren van de blootgestelde groep zeer verkleind en de resultaten van de studie geheel verdraaid.

En zal Aldkofer zich afvragen, is dit een slecht onderzoek of zijn dit bewust gemanipuleerde onderzoeksresultaten en is er sprake van wetenschappelijke misleiding?

Bron: http://www.pandora-foundation.eu/downloads/pandora_docu.com_danishcohort-study.pdf

Marijke de Jong

Karakterisering van magnetoreceptorcellen in gewervelde dieren

▷ *Erik Notenboom*

De laatste 50 jaar is meer en meer duidelijk geworden dat vele gewervelde dieren het vermogen hebben het magnetisch veld van de aarde waar te kunnen nemen. Onduidelijk bleef waar het zintuig zich bevindt en hoe dat is gebouwd. Er waren een aantal mogelijkheden en cellen die ijzerhoudend materiaal, magnetiet, bevatten en leken het meest voor de hand liggend. Deze cellen komen onder andere in het reukepitheel van vissen voor en de auteurs hebben daartoe onderzoek gedaan aan geïsoleerd weefsel van reukepitheel van vissen. Het weefsel werd *in vitro* in leven gehouden en kon het onder een lichtmicroscop worden bestudeerd. Op zeer ingenieuze wijze kon men het magnetiet zichtbaar maken. En wat veel belangrijker was: bekijken wat er met de cellen gebeurde als er een kunstmatig magnetisch veld rondom werd aangebracht. Dit kunstmatige veld kon ook nog worden

gedraaid om te kijken hoe de cellen met erin het magnetiet daarop reageerden.

Het idee was dat er een reactie te zien zou moeten zijn als het magnetiet gevoelig was voor een magnetisch veld. Als het magnetiet in het cytoplasma van de cel gelegen was, zal het vertraagd reageren. (Denk aan een op het water drijvende kurk in een emmer met water en de emmer gaat draaien). Komt het magnetiet echter vastzittend aan de celmembraan voor, dan zou het meteen moeten meebewegen. Dat laatste bleek het geval. Ook werd met colchicine, dat de draadstructuren in het cytoplasma kapot maakt, gewerkt om te verifiëren hoe het magnetiet in de cellen van het reukepitheel was verankerd.

De resultaten van dit onderzoek:

1, Er bevinden zich in het reukepitheel bepaalde cellen die ijzerhoudend materiaal

bevatten, het magnetiet. Deze cellen zijn in de lichtmicroscopie zichtbaar te maken met kleurstoffen en te observeren. In een elektronenmicroscopie is bij sterkere vergroting te zien waar zich het magnetiet exact in de cel bevindt en hoe het is geordend.

- 2, In weefselweek was waar te nemen dat de cellen die het magnetiet bevatten reageren op een magnetisch veld. Ook werd duidelijk dat het dipoolmoment zo groot is dat zowel het aardmagnetisch veld als ook kleine veranderingen daarin door deze cellen kunnen worden waargenomen. Een dipool is de belangrijkste parameter in een theoretisch model voor de gevoeligheid van de cel.
- 3, Werd het kunstmatige magnetische veld gedraaid dan reageerden de cellen meteen. Cellen behandeld met colchicine reageerden op dezelfde wijze. Dit duidt erop dat het magnetiet niet los in het cytoplasma voorkomt maar op bepaalde plekken vast zit aan de celmembranen. Alle experimenten wijzen erop dat een draaiing van het magnetisch veld een verdraaiing (vervorming) van de cel(membranen) tot gevolg heeft. Zo'n vervorming is bij veel

zintuigen de basis voor het doen ontstaan van elektrische signalen die naar de hersenen gaan en het waarnemen mogelijk maken. Dit type zintuigen behoort tot de mechanoreceptoren. Ze bevinden zich onder andere in ons tastzintuig en in het rotatie – en evenwichtszintuig.

Conclusie

Alle onderzoeksgegevens samen genomen doet de auteurs besluiten dat deze magnetiet bevattende cellen de fysieke uitrusting hebben voor het waarnemen van magnetische velden. De gevoeligheid is hoog genoeg om het aardmagnetisch veld en kleine veranderingen daarin waar te kunnen nemen. Wellicht wordt, met het bekend worden van deze magnetoreceptoren, de basis gevonden voor een verklaring van het feit dat vee geweid onder hoogspanningskabels daar last van ondervindt.

S.H.K.Eder en andere auteurs 2012. *Magnetic characterization of isolated candidate vertebrate magnetoreceptor cells.* Proc.Nat.Acad.Sci, juni 2012, pp.1-6.

Noot van EN. Helaas wordt niet ingegaan op de mogelijkheid dat deze magnetoreceptoren ook bij de mens kunnen voorkomen en wellicht van belang zijn voor het vinden van een verklaring voor EHS.

Bestraling leidt tot angst en depressie bij muizen

▷ K. Kitaoka et al

Chronische blootstelling aan extreem laagfrequente EM velden leidt tot depressiegedrag en verhoogde uitscheiding van corticosteroiden (stresshormonen) bij muizen. Hoogspanningslijnen en huishoudelijke apparaten kunnen extreem laagfrequente EM velden (ELF EM) afgeven. Vele studies gaven al aan dat er een relatie is tussen chronische LF EM velden en angst en/of depressie, via

de stressreactie. Hoewel dit mechanisme nog controversieel is.

In deze studie werd onderzocht of chronische ELF EM velden met een intensiteit van drie milliTesla gedurende 200 uur het emotionele gedrag en de uitscheiding van corticosteroiden beïnvloedden. De bestraalde muizen toonden een significant langere periode van verlamming toen ze werden gedwongen

om te zwemmen en een langere periode voor ze reageerden op een licht/donker test dan de controlegroep muizen. De stresshormoonproductie was ook significant hoger bij de bestraalde muizen.

Het nieuwe gegeven is hier dat elektrostress de aanmaak van een stresshormoon vergroot zonder dat daarbij de hele HPA-as (hypothalamus - hypofyse - bijnier) is geactiveerd. Blijkbaar is er een andere innervatieroute

voor het bijnierhormoon corticosteron operationeel.

Bron: K. Kitaoka, et al. (2012). *Chronic exposure to an extremely low-frequency magnetic field induces depression-like behavior and corticosterone secretion without enhancement of the hypothalamic-pituitary-adrenal axis in mice.* Bioelectromagnetics. 2012 Jul 2. doi: 10.1002/bem.21743

JK

Bestraling van foetus leidt tot kinderobesitas

▷ *De-Kun Li (2012)*

Li, een onderzoeker aan de Kaiser Permanente in Oakland, heeft aangetoond dat EMV-blootstelling in de baarmoeder samenhangt met een toegenomen risico op kinderobesitas. Deze studie is prospectief opgezet, dat heet dat de bevolking al bij het begin van de studie is gevraagd naar de huidige blootstelling. (In een retrospectieve studie schatten de epidemiologen achteraf de blootstelling). Kinderen die als foetus voor tenminste 10% van de dag blootgesteld waren aan een dosis EMV van meer dan 0.25 μT hadden twee maal zoveel risico op obesitas, vergeleken met kinderen die minder dan 0.15 μT straling kregen. Dit was een statistisch significante uitkomst. Wanneer Li die kinderen vanaf de geboorte 11 jaar volgde, steeg het risico tot drie maal het normale aantal te dikke kinderen. Bij kinderen die voortdurend te dik zijn, steeg

het risico zelfs tot vijf maal (bij 0.15-0.25 μT blootstelling) en tot zes maal (bij meer dan 0.25 μT blootstelling). Er is dus een duidelijke dosis-effect relatie waargenomen tussen blootstelling aan EMV van de zwangere moeder en de kans op te dikke opgroeiende kinderen.

Sam Milham een bekende onderzoeker op dit terrein had dit effect verwacht, onder meer doordat bij de Amish (een groep mensen met afwijkende gedragsregels) kinderobesitas niet voorkomt. Deze groep mensen gebruiken geen elektriciteit, rijden geen auto en gebruiken geen mobieltjes.

<http://microwavenews.com/news-center/emf-exposures-womb-can-lead-childhood-obesity>

JK

Het biologische effect van zwakke EMVs: Rol van het calcium

▷ *A Goldsworthy*

EMV kunnen tot gevolg hebben dat de calciumionen uit de celmembranen kunnen 'lekkend' naar de celkern en dit kan een groot scala aan klachten geven. Dit is de bood-

schap van A. Goldsworthy, die in een groot Engelstalig artikel uitlegt dat wisselende EMV met frequenties tussen 6 en 600 Hz, de calciumionen (Ca^{2+}) aanwezig in de cel-

membraan beïnvloeden. Het gaat hierbij niet alleen om de LF velden van ons stroomnet, maar ook de pulsen in de HF velden die in hetzelfde frequentiebereik zitten, waaronder onder andere WiFi, GSM.

In de celmembraan (de buitenwand van de cel) zitten veel calciumionen, in de celkern juist weinig. Hierdoor is er een potentiaalverschil. Door het lekken van calciumionen van membraan naar de binnenkant van de cel wordt dit potentiaalverschil kleiner en dit veroorzaakt weer allerlei klachten, afhankelijk van welke cel aangetast is. Volgens Goldsworthy zijn de meeste EHS klachten terug te voeren op lekkage van calciumionen.

Cellen hebben een enorm vermogen om op zwakke signalen te reageren en de cel reageert op calciumlek met 'reparatieacties'. Dit geeft weer een kettingreactie van celprocessen die veel energie vragen. Deze reparatieacties houdt de cel maar een tijdje vol: de energie raakt op. Gevolg: uitputting en verstoorde celwerking. Vooral bij klieren die hormonen afgeven kan dit sterke gevolgen hebben.

De schildklier is hier bijvoorbeeld heel gevoelig voor. Deze klier geeft het hongerstillende hormoon PYY af, in gezonde toestand, maar indien aangetast niet meer voldoende. Gevolg: altijd honger en dit kan de obesitasepidemie deels verklaren. EMV kunnen via calciumlek de adrenaline en cortisol afgifte stimuleren. Dit geeft stress, toename van cortisol verzwakt het immuunsysteem en maakt vatbaarder voor kanker en adrenaline kan daarnaast verslavend werken daarenboven hoofdpijnen, hoge bloeddruk en slaapstoornissen geven. Dezelfde klachten die gerapporteerd zijn door mensen die vlakbij een zendmast wonen.

Hersencellen geven neurotransmitters af, die worden beïnvloedt als de calciumconcentratie in de cellen wijzigt. Door het lekken van calciumionen worden verkeerde signalen in de hersenen gegeven. Symp-

tomen zoals tinnitus, hartritmestoornissen en tintelingen of prikken in de huid zijn hierdoor te verklaren.

Als dit al in de foetus gebeurt, kan autisme ontstaan. De toename van autisme loopt parallel met de toename aan kunstmatige EMV de afgelopen 30 jaar. De enorme toename van autisme kan niet alleen worden verklaard door betere diagnoses. Er moeten wel milieufactoren een rol spelen. Het vrijkomen van calciumionen door EMV tast ook onze gezonde barrières aan die normaliter ons beschermen tegen allergenen en toxines.

Afhankelijk van welke barrière aangetast wordt, kan dit tot een scala aan klachten leiden. Aangevoerd is dat aantasting van de bloedhersenbarrière neuronen doet sneuvelen wat kan resulteren in vervroegde dementie of Alzheimer. Aantasting van de barrière in ademhalingsorganen kan leiden tot astma.

Aantasting van de darmbarrière kan tot gevolg hebben dat vreemde stoffen die normaliter uitgescheiden worden nu opgenomen worden in de bloedstroom, wat allergieën en andere auto-immuun ziektes kan veroorzaken.

Het is mogelijk de pulsforming ongedaan te maken maar de industrie lijkt hier niet in geïnteresseerd. In de jaren negentig is hier al door onderzoekers op gewezen. Totdat de telecom-industrie haar producten veiliger maakt, is het zaak jezelf zo min mogelijk bloot te stellen.

Alice Lentjes

Bron: *The Biological Effects of Weak Electromagnetic Fields.* <http://www.mcs-america.org/july2012.pdf>

Nieuwe ontwikkelingen

Ziggo wil modems in 2014 landelijk inzetten als wifi-hotspots



▷ Door Colin van Hoek

Ziggo wil dat in 2014 alle klanten gebruiken kunnen maken van elkaars modem als wifi-hotspot. Het bedrijf investeert het komende jaar fors in mobiel internet.

Dat laten topman Bernard Dijkhuizen en financieel directeur Bert Groenewegen weten aan het Financieel Dagblad.

Het Internet van dingen

Een ontwikkeling die alweer in het vooruitzicht is, is het *Internet of Things*. De gedachte hierachter is dat alle elektrische apparaten draadloos(!) verbinding met elkaar hebben. Je tandenborstel, koelkast, foto toestel, sleutelbos, auto, telefoontoestel enzovoort communiceren met elkaar en met andere dingen die in de buurt zijn, zodat er op elk moment informatie wordt uitgewisseld om dingen "slim" te regelen. Je koelkast geeft bij wijze van spreken een seintje aan je navigatiesysteem van je auto zodat je niet vergeet langs de supermarkt te rijden om boodschappen te halen.

Voor elektrogevoeligen is het natuurlijk een ramp dat alle apparaten hiervoor draadloos gaan communiceren. Je ziet nu al dat fototoestellen en dergelijke al worden uitgerust met Wi-Fi. De vraag is of dit nog tegen te houden is. De Europese Unie is in ieder geval al druk aan het nadenken om de regels voor zo'n internet van de dingen te creëren. Zie ook de *Links*:

- RFID and the Internet of Things website on Europa: http://ec.europa.eu/information_society/policy/rfid/index_en.htm
- Internet of Things Europe Research Cluster: <http://www.internet-of-things-research.eu/>
- Video and teasers on Internet of Things: <http://www.youtube.com/playlist?list=PLD4B1B7AB8011CFB7>

Paul V.

Ziggo maakte begin juli al bekend *een proef* te doen in Groningen waarbij modems en wifi-routers van klanten dienst doen als hotspots voor anderen. De topmannen stellen nu dus dat de proef in 2014 breed uitgerold moet zijn over heel Nederland.

Volgens de twee wordt een belangrijk deel van een extra investeringsbudget van 100 miljoen euro ingezet voor de nieuwe dienst. Het zou gaan om 'enkele tientallen miljoenen per jaar'.

Alternatief

Het bieden van wifi-hotspots is een goedkoop alternatief voor het bouwen van een echt eigen netwerk om te concurreren met KPN, T-Mobile en Vodafone. Ziggo werkt voorlopig met laatstgenoemde provider samen om de gaten in het eigen netwerk te dichten.

Eerder werd verwacht dat Ziggo tijdens een frequentieverveiling eind 2012 zou bieden op eigen mobiele frequenties. Daarmee kan het bedrijf dan een echt eigen netwerk met zendmasten bouwen. De twee topmannen wilden daar nu echter niet op ingaan.

Ziggo beloofde begin juli al dat het netwerk van de klant gescheiden blijft van de hotspots zodat veiligheid en privacy gegarandeerd zijn. Ook mag het wifi-gebruik door derden niet voor overlast zorgen bij de klant.

<http://www.nu.nl/internet/2864944/ziggo-wil-modems-in-2014-landelijk-inzetten-als-wifi-hotspots.html>

HS

Noot redactie: Ziggo kan uw modem/router alleen gebruiken als het apparaat van het merk Ubee is. Dan moet wel de WLAN aanstaan, dus u moet de draadloze router in gebruik hebben.

Ervaringsverhalen en reacties van lezers

Hinder van WiFi routers opgelost

J.T. te V.

Vorig jaar kreeg ik in juni/juli last van een van mijn ogen, het zicht was soms even troebel. Dit werd steeds frequenter, waardoor ik dacht dat ik toch eens naar de huisarts/opticien zou moeten. In augustus/september vorig jaar kreeg ik last van hartritmestoornissen. Dit werd ook frequenter waardoor ik al met al een afspraak heb gemaakt bij mijn huisarts. Bovendien had ik nog steeds last van vermoeidheid. Daar heb ik de afgelopen 4 jaar, nadat ik overspannen ben geweest, steeds last van gehad en ik heb dan ook meerdere keren bloed laten prikken om te kijken of daar een specifieke oorzaak voor was, maar mijn bloedwaarden waren steeds prima. De huisarts gaf aan dat ik waarschijnlijk weer last had van stress, terwijl dit zeer zeker niet aan de orde is. Zij stelde dan ook voor om weer naar de psychosomatisch therapeut te gaan, die mij nadat ik overspannen was geworden, geholpen heeft met diverse ontspanningsoefeningen. Omdat ik al van plan was om naar een bioresonantie therapeute te gaan, heb ik het advies van de huisarts eerst terzijde geschoven. Deze bioresonantie therapeute heeft mij verteld dat ik last heb van militaire en mobiele netwerken en dat ik maar eens moest zoeken op internet naar 'woonbiologie'. Hierdoor werd bevestigd dat ik elektro-overgevoelig ben. De twee weken voor het bezoek aan de bioresonantie therapeute had ik zelf al de laptop en de tv niet meer gebruikt, omdat ik zelf wel merkte dat ik daardoor niet lekker werd, het 'griepgevoel'. Door de gestelde diagnose viel alles op zijn plaats. Ook dat ik op mijn werk, al jaren lang, de tl-verlichtingsbak boven mijn werkplek uit heb staan, omdat ik daardoor erg vermoeid raak. Thuisgekomen heb ik per direct mijn router voor wifi verwijderd. Ik ben nog altijd sprakeloos over het effect: de ontspanningsoefeningen, die ik nog altijd deed, hoef ik niet meer te doen.

Ik heb eindelijk rust in mijn lichaam!!

Op het werk heb ik mijn collega's die met laptops werken en toch altijd aangesloten zijn op een kabel, gevraagd de draadloze verbinding met de router uit te schakelen. Daardoor werden de klachten voor mij al een stuk minder, maar gingen nog niet geheel over. Doordat de systeembeheerder, bij mij op het werk, mij erop wees dat Bluetooth van mobiele telefoons op dezelfde frequentie zit als wifi, kon ik nog een klachtenveroorzaker wegwerken. Collega's die bij mij op de kamer werken, zetten de Bluetooth van hun telefoon niet uitzetten of als bij laptops de draadloze verbinding niet wordt uitgeschakeld. Ook als verderop in ons kantoor collega's de draadloze verbinding niet uitschakelen, krijg ik klachten. Het vreemde is alleen dat ik het niet altijd even snel merk. Ik ben wat dat betreft nog aan het experimenteren. Op dagen dat ik zonder klachten mijn werk kan doen, kom ik met zeer veel energie thuis. Dit bewijst voor mij dat de vermoeidheid, waar ik al jaren last van heb, hiermee samenhangt. Afgelopen week wilde ik met een vriend bij een restaurant gaan eten, maar helaas kon ik daar (buiten op het terras) niet lang zitten. Binnen 5 minuten kwam 'het' binnen met heftig 'brainwaven' en als het zo heftig is, voel ik het ook aan mijn neusbotje. Daar gaat een bepaalde trilling doorheen. Ook stond mij bijna acuut het huilen nader dan het lachen. We zijn naar een ander restaurant gegaan en gelukkig kon ik daar wel goed zitten. Ik probeer om op het werk de oorzaak nog verder te elimineren, router(s) te laten verwijderen, maar die worden ook voor andere zaken gebruikt. Verder kan ik het niet alleen wijten aan de router op het werk, want ook buiten hangt van tijd tot tijd een enorme 'vibratie in de lucht', waardoor de klachten veroorzaakt zouden kunnen worden.

Interessante links

Hyperlinks betreffende EMV-EHS publicaties op het internet

Dafna Tachover. 2012 Blog: *Israeli Government Installing Wi-Fi in Schools, Saving Money on the Expense of its Children's Health . Response to the position paper on the introduction of Wi-Fi & Cellular systems to schools in Israel.*
<http://ehsfighback.blogspot.com/2012/05/english-version-israeli-government.html>

David Carpenter en Cindy Sage 2008. Setting Prudent Public Health Policy for Electromagnetic Field Exposures. Rev. *environ.health*, 23/ 2,91-117.
http://www.bcuc.com/Documents/Proceedings/2010/DOC_24467_C3-14_McMurtry_Evidence_Prudent-Health-EMF.pdf

Thomas Ergo (2012). *The laughing stock – and the pursuit of Gro.* Uit: Noorse krant PLOT, april 2012. 24 pp. Uitvoerig journalistiek verslag van hoe Gro Harlem Brundtland nog steeds door Repachili en andere wordt zwart gemaakt wegens haar openheid destijds over haar problemen met mobieltjes.

http://www.mast-victims.org/resources/docs/The-Laughing-stock-and-pursuit-of-Gro_Plot-issue7.pdf

Alasdair Phillips haalt laboratoriumonderzoek aan waaruit blijkt hoeveel straling een inductiekookplaat uitzendt. Gevaarlijk vooral voor zwangere vrouwen. Waarden stijgen boven de ICNIRP normen uit.

<http://www.powerwatch.org.uk/news/20120611-induction-cookers-are-hazardous.asp>

Opsomming van alle ICNIRP publicaties vanaf het begin t/m 2012, inclusief effecten van millimetergolven. <http://www.icnirp.de/PubEMF.htm>

Lijst van de meest gevraagde ICNIRP EMF publicaties <http://www.icnirp.de/PubMost.htm>

Goedkope AM zakradio als een goedkope detector voor hoogfrequente velden.

<http://www.conradbiologic.com/articles/AMradio.html>

TE KOOP: SCHITTEREND LANDHUIS OP UNIEKE LOCATIE

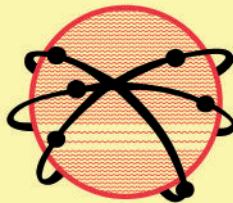


Te midden van weilanden en aan de rand van de Veluwe bossen, ligt dit prachtige vrijstaande woonhuis met bijgebouwen. Een plek met zeer veel privacy in het buitengebied van Oldebroek. De dichtsbijzijnde burens wonen op 350 m afstand. Het pand grenst aan de achterzijde aan een stuwwal. Het landhuis heeft een inhoud van 650 m³, 175 m² woonoppervlak en staat op een kavel van 5.200m².

HF meten we hier 0,1 µW/m². De woning is met behulp van Marcel Honsbeek en bureau WEET volledig gesaneerd. Het hele huis heeft afgeschermde bekabeling. De meterkast is in een stalen kast geplaatst met een dubbele laag magnetex. En er is een dubbele nieuwe aardpen geslagen. (de meet-rapporten zijn op te vragen). Voor iemand met electrosensitiviteit een zeer geschikte plek om te wonen. Wij wonen hier met zeer veel plezier en onze gezondheid is op deze woonplek aanzienlijk verbeterd. Om prive redenen hebben wij toch besloten onze woning te koop aan te bieden. Bent u geïnteresseerd, bel dan met Margot 't Hart : 0525-654335 Bovenhegraaf 4, 8096 PK Oldebroek

Meer informatie over deze woning vind u op www.funda.nl en www.drieklomp.nl

Elektrotechniek



BOSMAN

Als u naar aanleiding van uw meetrapport nog vragen heeft op het gebied van elektra of voor het installeren van netvrijschakelaars of afgeschermd kabels.

Marten van Lubek

Van Ingenweg 35
6871 EM Renkum
info@elektrotechniekbosman.nl

tel. 0317 - 315251

www.elektrotechniekbosman.nl



ERKEND
INSTALLATEUR

Lid van

UNETO-VNI



Onze storingsdienst is dag en nacht en zeven dagen per week bereikbaar



Voor metingen en advies bij gevoeligheid
voor **ElektroM**agnetische straling

Gruterstraat 21
6981KB
Doesburg

Tel. 06-23 72 76 29
Informatie: www.emstraling.nl
Email: info@emstraling.nl



Nieuw!

ESI 24 3-in-1 detector
eenvoudig te bedienen



Nieuw!

Hoodie (sweater) van
Silver-Jersey

YSHIELD
EMR - PROTECTION

GIGAHERTZ
SOLUTIONS

biologa

DANELL

www.vitalitools.nl

024 3773155

info@vitalitools.nl



ElectroSense

De snelle innovatie van de alledaagse elektrotechniek heeft ongemerkt onze leefomgeving vervuild. Dit heeft een groter effect dan verwacht op onze gezondheid en ons algemeen welzijn. ElectroSense heeft als doel om de energie van mensen weer op peil te brengen. Dat doen we door het meten en saneren van elektromagnetische velden in woonhuizen en op werkplekken.

Voor meer informatie:
www.electrosense.nl
info@electrosense.nl
0521 383686



"Ik voel mij weer lekker!"